

**KÖZLEKEDÉSBIZTONSÁGI
SZERVEZET**

ZÁRÓJELENTÉS

**2011-100-4P
LÉGIKÖZLEKEDÉSI BALESET**

**Uszód külterülete
2011. május 26.**

**Skywalk Poison 2
SO-069**

A szakmai vizsgálat célja a légiközlekedési baleset, illetve repülőesemény okának, körülményeinek feltárása, és a hasonló esetek megelőzése érdekében szükséges szakmai intézkedések kezdeményezése, javaslatok megtétele. A szakmai vizsgálatnak semmilyen formában nem célja a vétkesség vagy a felelősség vizsgálata és megállapítása.

BEVEZETÉS

Jelen vizsgálatot

- a polgári légiközlekedési balesetek és repülőesemények vizsgálatáról és megelőzéséről és a 94/56/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló 2010. október 20-i 996/2010/EU európai parlamenti és a tanácsi rendeletben,
- a légiközlekedésről szóló 1995. évi XCVII. törvényben,
- a nemzetközi polgári repülésről Chicagóban, az 1944. évi december hó 7. napján aláírt Egyezmény Függelékeinek kihirdetéséről szóló 2007. évi XLVI. törvény mellékletében megjelölt 13. Annexben,
- a légi-, a vasúti és a víziközlekedési balesetek és egyéb közlekedési események szakmai vizsgálatáról szóló 2005. évi CLXXXIV. törvényben (a továbbiakban: Kbt.),
- a légiközlekedési balesetek, a repülőesemények és a légiközlekedési rendellenességek szakmai vizsgálatának szabályairól szóló 123/2005. (XII. 29.) GKM rendeletben foglaltak alapján,
- illetve a Kbt. eltérő rendelkezéseinek hiányában a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény rendelkezéseinek megfelelő alkalmazásával folytatta le a Közlekedésbiztonsági Szervezet.

A Kbt. és a 123/2005. (XII. 29.) GKM rendelet együttesen a polgári repülésben előforduló események jelentéséről szóló 2003. június 13-i 2003/42/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvnek való megfelelést szolgálják.

A Közlekedésbiztonsági Szervezet illetékessége a 278/2006. (XII. 23.) Korm. rendeleten alapul.

Fenti szabályok szerint

- A Közlekedésbiztonsági Szervezetnek a légiközlekedési balesetet és a súlyos repülőeseményt ki kell vizsgálnia.
- A Közlekedésbiztonsági Szervezet mérlegelési jogkörében eljárva kivizsgálhatja azokat a repülőeseményeket, illetve légiközlekedési rendellenességeket, amelyek megítélése szerint más körülmények között közlekedési balesethez vezethettek volna.
- A szakmai vizsgálat független a közlekedési baleset, illetve az egyéb közlekedési esemény kapcsán indult más közigazgatási hatósági, szabálysértési, illetve büntetőeljárástól.
- A szakmai vizsgálat során a hivatkozott jogszabályokon túlmenően az ICAO Doc 9756, illetve a Doc 6920 Légijármű balesetek Kivizsgálási Kézikönyvben foglaltakat kell alkalmazni.

A Vizsgálóbizottság tagjaival szemben összeférhetlenség nem merült fel. A szakmai vizsgálatban résztvevő személyek az adott ügyben indított más eljárásban szakértőként nem járhatnak el.

A Vb köteles megőrizni és más hatóság számára nem köteles hozzáférhetővé tenni a szakmai vizsgálat során tudomására jutott adatot, amely tekintetében az adat birtokosa az adatközlést jogszabály alapján megtagadhatta volna.

MEGHATÁROZÁSOK ÉS RÖVIDÍTÉSEK

DHV	Deutscher Hängegleiter Verband Német Fügővitorlázó Szövetség
GKM	Gazdasági és Közlekedési Minisztérium
ICAO	International Civil Aviation Organization Nemzetközi Polgári Repülési Szervezet
KBSZ	Közlekedésbiztonsági Szervezet
Kbvt	A légi-, a vasúti és a víziközlekedési balesetek és egyéb közlekedési események szakmai vizsgálatáról szóló 2005. évi CLXXXIV. törvény
KHVM	Közlekedési, Hírközlési és Vízügyi Minisztérium
NKH LH	Nemzeti Közlekedési Hatóság Légiközlekedési Hivatala
Vb	Vizsgálóbizottság

ESET ÖSSZEFOGLALÁSA

Eset kategóriája		Légiközlekedési baleset
Légijármű	Osztálya	siklóernyő
	Gyártója	Skywalk
	Típusa	Poison 2
	Azonosító jele	SO-069
	Üzembentartója	magánszemély
Eset	Napja és időpontja helyi időben	2011. 05. 26. 15:15
	Helye	Uszód külterülete

A légiközlekedési baleset során;

Meghalt: 1 személy

A légijármű az eset során nem rongálódott meg.

Bejelentés, értesítések

A KBSZ ügyeletére az esetet 2011. május 26-án 16 óra 37 perckor az illetékes rendőrhatalóság ügyeletesen jelentette be.

A KBSZ ügyeletes

– 2011. május 26-án 16 óra 43 perckor tájékoztatta az NKH LI ügyeletesét.

Vizsgálóbizottság

A KBSZ főigazgatója az eset vizsgálatára az alábbi vizsgálóbizottságot (továbbiakban Vb) jelölte ki:

vezetője	Kovács Márk	balesetvizsgáló
tagja	Ferenci Miklós	balesetvizsgáló

Kovács Márk balesetvizsgáló kormánytisztviselői jogviszonya a vizsgálat időtartama alatt megszűnt, helyette a KBSZ főigazgatója a Vb vezetőjének Ferenci Miklós balesetvizsgálót, a Vb tagjának Maróti Gergely balesetvizsgálót jelölte ki.

Az eseményvizsgálat áttekintése

2011. május 31-én az üzembentartó szervezet repülésbiztonsági szolgálatának munkatársa, felkereste az általa ismert tanúkat, meghallgatta őket és a feljegyzéseit átadta a Vb-nek.

A Vb 2011. június 02-án megtekintette a helyszínt, tanúkat hallgatott meg és a területileg illetékes rendőrkapitányságon megvizsgálta a siklóernyőt és tartozékait, valamint a siklóernyősnek a rendőrség által lefoglalt dokumentumainak másolatait szerezte be.

A Zárójelentés-Tervezetet a KBSZ az érintetteknek 2013 szeptemberében megküldte, ahhoz észrevétel nem érkezett, ezért a KBSZ a Zárójelentés Tervezetet változtatás nélkül Zárójelentésként adja ki.

Az eset rövid áttekintése

Siklóernyős pilóta az eset napján távrepülési céllal, csörlővel startolt Kalocsa repülőtéréről. Leoldás és további magasság nyérése után, merülőspirálban nagy sebességgel a földdel ütközött. Az ütközés okozta sérülések következtében, kórházba szállítás közben az életét veszítette.

A Vb az eset kapcsán biztonsági ajánlások kiadására tesz javaslatot.

1. TÉNYBELI INFORMÁCIÓK

1.1 Repülés lefolyása

A balesetet szenvedett pilóta — a csörlőkezelő elmondása szerint — 2011.05.26-án 14:50 és 15.00 között legördülő csörlő segítségével startolt a kalocsai repülőtér északi végéből déli irányba. Mintegy ötszáz méter csörlővel történő magasságnyerés után leoldott és gyenge emelésben termikelve, északi irányba repülve elhagyta a repülőtér területét. A csörlőkezelő más elfoglaltsága miatt nem figyelte tovább a repülését. Más tanúk a siklóernyőst a repülőtér területéről való kirepülés után már merülőspirálban nagy sebességgel a föld felé haladni látták. A becsapódást a növényzet minden tanú előtt eltakarta. A Vb nem talált olyan tanút, aki látta, hogy a balesetet szenvedett pilóta hogyan került merülőspirálba.

1.2 Személyi sérülések

Sérülések	Személyzet	Egyéb személyek
Halálos	1	0
Súlyos	0	0
Könnyű	0	0
Nem sérült	0	

1.3 Légijármű sérülése

Az érintett légijárműben az eset kapcsán anyagi kár nem keletkezett.

1.4 Egyéb kár

Egyéb kár a vizsgálat befejezéséig a Vb-nek nem jutott tudomására.

1.5 Személyzet adatai

1.5.1 Siklóernyős pilóta adatai

Kora, állampolgársága, neme	45 éves magyar férfi	
Vezetői engedélyének	Típusa	siklóernyő
	Egészségügyi érvényessége	nincs
	Képesítései	siklóernyős Pilóta II
	Jogosításai	repüléseit önállóan szervezi
Repült ideje	Összesen	legalább 100 óra

A siklóernyős repülési naplója a vizsgálat során nem került elő. A Vb a siklóernyős pilóta képesítésére és jogosítására vonatkozó adatokat az oktatójának – és egyben a csörlő kezelőjének – elmondásából ismeri.

Az 1-es számú tanú, a balesetet szenvedett pilóta oktatója — az eset során a csörlő kezelője — elmondása szerint a pilóta jó képességű, fegyelmezett növendék volt, pilótaként megbízhatóan, kiegyensúlyozottan repült. A 2-es számú – oktatói képesítéssel rendelkező – tanú, aki a képzés során többször jelen volt, ennek az ellenkezőjét állítja.

Az ellentmondó információk birtokában nem állapítható meg a pilóta valós felkészültsége.

1.6 Siklóernő adatai

1.6.1. Általános adatok

Osztálya	siklóernő
Gyártója	Skywalk
Típusa / altípusa (típuszáma)	Poison 2
Gyártási ideje	nem ismert
Gyártási száma	SGP23-3508-IT590
Azonosító jele	SO-069
Tulajdonosa	magánszemély
Üzembentartója	a tulajdonos

1.6.2. Légialkalmasságával kapcsolatos megállapítások

A légi jármű légialkalmasságával kapcsolatban az Vb semmilyen dokumentumot nem tudott beszerezni.

1.7 Meteorológiai adatok

A szél iránya: déli

A szél sebessége: 1-3 m/s

Termikesség: gyenge szűk termikek.

Az időjárási körülmények az eset lefolyására nem voltak hatással, ezért további részletezésük nem szükséges.

1.8 Navigációs berendezések

A navigációs berendezések az eset lefolyására nem voltak hatással, ezért részletezésük nem szükséges.

1.9 Összeköttetés

A kommunikációs berendezések az eset lefolyására nem voltak hatással, ezért részletezésük nem szükséges.

1.10 Repülőtéri adatok

A légiközlekedési baleset nem repülőtéren történt.

1.11 Légijármű adatrögzítők

Az eset idején a légi járművön lévő variométer memóriájában tárolta az utolsó négy bekapcsoláskor keletkezett legnagyobb magasság, legnagyobb emelkedés és legnagyobb süllyedés adatokat. A négy rendelkezésre álló adatállomány közül az egyik adattartalma alapján azonos lehet a balesethez vezető repülés adataival, de a repülés és az adatok nem rendelkeznek egyértelműen egymáshoz.

1.12 Roncsra és a becsapódásra vonatkozó adatok

Az esettel összefüggésben roncs nem keletkezett.

1.13 Orvosi vizsgálatok adatai

A 14/2002. (II.26) KöViM-EüM együttes rendelet 11.§ (1) bekezdés b) pontja szerint a lajstromozásra nem kötelezett légi járművek vezetése 2. eü osztályú orvosi minősítéssel végezhető tevékenység. Ilyen minősítéssel a siklóernyős nem rendelkezett.

1.14 Tűz

Az eset kapcsán tűz nem keletkezett.

1.15 Túlélés lehetősége

A siklóernyő fel volt szerelve mentőernyővel. A mentőernyőt a pilóta a nyilvánvaló vész helyzetben sem hozta működésbe.

1.16 Próbák és vizsgálatok

Próbákat, vizsgálatokat a Vb nem végzett illetve nem végeztetett.

1.17 Szervezeti és vezetési információk

Az érintett szervezetek jellemzői az eset bekövetkezésére nem voltak hatással, ezért azok részletezése nem szükséges.

1.18 Kiegészítő információk

A Vb más lajstromozásra nem kötelezett légi járművekkel bekövetkezett események vizsgálata során is gyakran találkozott azzal a ténnyel, hogy a nevezett légi járművek pilótáinak képzettsége és jogosultsága, valamint a légi járművek műszaki alkalmassága központi nyilvántartás hiányában nem állapítható meg.

A KBSZ a probléma megoldására ajánlásokat tett. A KBSZ által kiadott és alább beidézett biztonsági ajánlásokat az NKH-LH az ajánlások címzettje – az utánuk beidézett indoklással nem fogadta el.

A KBSZ 2011-ben kiadott ajánlása:

BA2011-071-4P-4 *A jelen és a korábbi siklóernyős esetek vizsgálata során felszínre került, hogy siklóernyők és más lajstromozásra nem kötelezett légi járművek és tartozékaik légi alkalmassági tanúsítványának egységes és átlátható nyilvántartása nem biztosított. Ennek okán a Vizsgálóbizottság (Vb) a Nemzeti Közlekedési Hatóság Légügyi Hivatala (a továbbiakban: NKH LH) felé biztonsági ajánlást tesz, hogy találjon megoldást a lajstromozásra nem kötelezett légi járművekre kiadott légi alkalmassági tanúsítványok egységes nyilvántartásának megoldására.*

A Vb javasolja a NKH LH-nak, hogy gondoskodjon a lajstromozásra nem kötelezett légi járművek és tartozékaik légi alkalmassági tanúsítványainak központi, hatósági nyilvántartásáról.

Az ajánlás elfogadása és végrehajtása esetén a Vb véleménye szerint a lajstromozásra nem kötelezett légi járművekre és tartozékaikra kiadott légi alkalmassági tanúsítványokról vezetett nyilvántartás egységes és naprakész lesz.

Az NKH-LH válasza:

„A légiközlekedésről szóló törvény 49.§ (1) értelmében a 216/2008/EK Rendelet hatálya alá nem tartozó esetekben a polgári légi jármű követelményeinek és légi alkalmassági vizsgálatainak részletes szabályait a miniszter rendeletben határozza meg. A polgári légi járművek típus- és légi alkalmasságáról szóló 63/2001 KöViM Rendelet 49.§ 1 értelmében „A lajstromozásra nem kötelezett légi járművek légi alkalmasságának igazolását a hatóság által feljogosított szervezetek végzik.” A jogszabályok nem írnak elő a Hatóság részére olyan követelményeket, mely szerint a feljogosított szervezet által végzett légi alkalmassági igazolásokat a Hatóság tartsa nyilván.

Fentiekre tekintettel – jogszabályi előírás hiányában – nem tartjuk indokoltnak a KBSZ javaslatát. Szeretnénk továbbá megemlíteni, hogy a feljogosított szervezetek kötelesek ilyen tartalmú nyilvántartás vezetésére, így ezek az adatok tőlük bármikor bekérhetők.”

A KBSZ 2011-ben kiadott ajánlása:

BA2011-071-4P-5 *A jelen és a korábbi siklóernyős esetek vizsgálata során felszínre került, hogy a siklóernyők és más lajstromozásra nem kötelezett légi járművek vezetésére feljogosító dokumentumok átlátható nyilvántartása nem biztosított. Ennek okán a Vizsgálóbizottság (Vb) a Nemzeti Közlekedési Hatóság Légügyi Hivatala (a továbbiakban: NKH LH) felé biztonsági ajánlást tesz, hogy találjon megoldást a lajstromozásra nem kötelezett légi járművek vezetésére feljogosító dokumentumok egységes nyilvántartásának megoldására.*

A Vb javasolja a NKH LH-nak, hogy gondoskodjon a lajstromozásra nem kötelezett légi járművek vezetésére feljogosító dokumentumok központi, hatósági nyilvántartásáról.

Az ajánlás elfogadása és végrehajtása esetén a Vb véleménye szerint a lajstromozásra nem kötelezett légi járművek vezetésére feljogosító dokumentumokról vezetett nyilvántartás egységes és naprakész lesz.

Az NKH-LH válasza:

„A lajstromozásra nem kötelezett légi járművek vezetéséhez szakszolgálati engedély nem szükséges, a légiközlekedésről szóló törvény 52.§ (3) határozza meg azokat a feltételeket, melyek teljesítését követően vezethet valaki ilyen légi járművet. A hatályos jogszabály még azt sem határozza meg, milyen dokumentum határozza meg, milyen dokumentum szükséges ilyen légi járművek vezetéséhez, pusztán a miniszter hatáskörébe utalja a kérdés rendeleti úton történő további intézését.

Tekintettel arra, hogy – mint azt a Vb. is észlelte – ez a jogszabály nem jelent meg, a Légügyi Hatóság nem jogosult saját hatáskörében olyan intézkedéseket előírni, amelyek a jogalanyokra közvetlenül kötelezettségeket rónak.

Mindentől függetlenül – ha jogilag nem is – szakmailag megalapozottnak tartjuk a javaslatot, így a Légügyi Hivatal áttekinti, milyen eljárási lehetőségei vannak.”

A Vb tapasztalata szerint a feljogosított szervezetektől a műszaki alkalmasságra vonatkozó adatok az esetek döntő többségében nem szerezhetők be.

A pilóták képzettségét és jogosultságát pedig semmilyen adatbázis nem tartalmazza, így – az érintett pilóta repülési naplójának eltűnése esetén – ilyen hiteles adathoz jutni jelenleg semmilyen módon nem lehet.

1.19 Hasznos vagy hatékony kivizsgálási módszerek

A kivizsgálás során a szokásostól eltérő módszerek alkalmazására nem volt szükség.

2. ELEMZÉS

A különböző tanúktól beszerzett ellentmondó információk birtokában nem állapítható meg a pilóta valós felkészültsége.

A baleset elemzése során felmerült, hogy az az ernyő (Skywalk Poison 2), amellyel a balesetet szenvedett pilóta a baleset során repült, sokkal tapasztaltabb pilótát igényel, mint amilyen a balesetet szenvedett pilóta volt.

Az ernyő spirálba kerülésének nincs tanúja, a Vb így nem tudta megállapítani, hogy a pilóta szándékosan vezette-e az ernyőt spirálba, vagy valamely hibásan kivitelezett manőver miatt került bele. A Vb nem rendelkezik információval arról, hogy a pilóta miért nem vezette ki az ernyőt a spirálból, és a Vb-nek arról sincs információja, hogy a nyilvánvaló vészhelyzetben a pilóta miért nem nyitott mentőernyőt.

A merülőspirál a leghatékonyabb magasságcsökkentő manőver. Ennek során a siklóernyő és a pilóta körülbelül egy szintben vannak, és a siklóernyő belépője a föld felé néz, szélsőséges esetben párhuzamos is lehet a horizonttal. A forgás középpontja nagyon közel van a siklóernyőhöz. A süllyedési sebesség meghaladhatja a 20 m/s-ot, a pilóta kerületi sebessége pedig a 110 km/h-t, melyhez már jelentős (6~9 g) centripetális gyorsulás párosul. A merülőspirálban a szárnyon képződő felhajtóerő teljes mértékben a pilóta körpályán való tartására fordítódik. A merülősebességet a légellenállás határozza meg.

3. KÖVETKEZTETÉSEK

3.1 Ténymegállapítások

A pilóta az eset idején – volt oktatója elmondása szerint – rendelkezett megfelelő képesítéssel és jogosítással, ugyanakkor kérdéses, hogy az adott gyártmányú és típusú ernyőhöz elégséges volt-e a felkészültsége.

A légijármű műszaki alkalmassága dokumentumok hiányában nem volt megállapítható.

A repülés arra alkalmas meteorológiai viszonyok között, nappal, jó látás mellett történt.

A repülőtér jellemzői és a csörlés nem voltak befolyással a balesetre.

A pilóta felkészültségéről ellentmondásos információk állnak a Vb rendelkezésére.

3.2 Eset okai

A Vb a szakmai vizsgálata során arra a következtetésre jutott, hogy az eset bekövetkezésének az alábbi lehetséges oka volt;

- A pilóta a szándékosan, vagy vezetési hiba következtében kialakult merülőspirálból nem vezette ki a siklóernyőt.

4. BIZTONSÁGI AJÁNLÁS

4.1 Szakmai vizsgálat időtartama alatt üzemeltető/hatóság/stb. által hozott intézkedések

A szakmai vizsgálat során az eset érintettjei részéről az esettel összefüggésben intézkedést nem történt.

4.2 Szakmai vizsgálat során hozott biztonsági ajánlás

A KBSZ a szakmai vizsgálat során biztonsági ajánlást nem adott ki.

4.3 Szakmai vizsgálat lezárásaként hozott biztonsági ajánlás

A KBSZ Vizsgálóbizottsága a szakmai vizsgálat lezárásaként az alábbi biztonsági ajánlások kiadását javasolja:

BA2011-100-4P-1 A Közlekedésbiztonsági Szervezet a szakmai vizsgálat során megállapította, hogy a siklóernyők és más lajstromozásra nem kötelezett légi járművek és tartozékaik **légi alkalmassági tanúsítványának** egységes és átlátható nyilvántartása nem biztosított. Ennek okán nem megállapítható a légi járművek műszaki előélete és az sem, hogy a vizsgált esemény bekövetkezésekor a légi jármű rendelkezett-e érvényes műszaki alkalmassági tanúsítvánnyal. A jelen helyzet visszaélésre ad lehetőséget, amely hátrányosan befolyásolja a repülésbiztonságot.

A Közlekedésbiztonsági Szervezet javasolja a közlekedésért felelős miniszternek, hogy gondoskodjon a lajstromozásra nem kötelezett légi járművek és tartozékaik légi alkalmassági tanúsítványainak központi, hatósági nyilvántartásának jogszabályi háttérének megalkotásáról.

Az ajánlás elfogadása és végrehajtása esetén a Közlekedésbiztonsági Szervezet véleménye szerint a lajstromozásra nem kötelezett légi járművekre és tartozékaikra kiadott légi alkalmassági tanúsítványokról vezetett nyilvántartás egységes, naprakész és minden érintett számára elérhető lesz.

BA2011-100-4P-2 A Közlekedésbiztonsági Szervezet a szakmai vizsgálat során megállapította, hogy a siklóernyők és más lajstromozásra nem kötelezett légi járművek **vezetésére feljogosító dokumentumok** nyilvántartása nem biztosított. Ennek okán – az érintett pilóta repülési naplójának eltűnése esetén – hitelesen nem állapítható meg, hogy a légi jármű vezetője a vizsgált esemény időpontjában milyen képesítéssel és jogositással rendelkezett. A jelen helyzet visszaélésre ad lehetőséget, amely hátrányosan befolyásolja a repülésbiztonságot.

A Közlekedésbiztonsági Szervezet javasolja a közlekedésért felelős miniszternek, hogy gondoskodjon a lajstromozásra nem kötelezett légi járművek vezetésére feljogosító dokumentumok központi, hatósági nyilvántartásának jogszabályi háttérének megalkotásáról.

Az ajánlás elfogadása és végrehajtása esetén a Közlekedésbiztonsági Szervezet véleménye szerint a lajstromozásra nem kötelezett légi járművek vezetésére feljogosító dokumentumokról vezetett nyilvántartás egységes, naprakész és minden érintett számára elérhető lesz.

Budapest, 2014. március „ 5 „

Ferenci Miklós
Vb vezetője

Maróti Gergely
Vb tagja

MELLÉKLETEK JEGYZÉKE

1. sz. kép Merülőspirál (illusztráció).

1. sz kép Merülőspirál (illusztráció).